

5292

Fjerde Søndag efter Trinitatis 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 5. juli 1846

4de Søndag efter Trinitatis 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! lad Dit Ord, som blev Kiød og blev Aand for at boe iblandt os, ogsaa hos os levende svare til Alt hvad det kalder sig selv: en Hammer, som knuser Klipper og en Ild, som antænder Skovene, en Dugg over Urter og en Regn paa slagne Enge, et Lys for vor Fod og en Lygte paa vor Sti, et evigt Ja og Amen i Christo Jesu paa alle Dine Forjættelser! Bønhør os i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

I er en udvalgt Slægt, et kongeligt Præsteskab, en hellig Stamme, et Eiendoms-Folk til at forkynde *Hans Dyder*, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys.

Saaledes tiltaler Apostelen *Peder* den *Christne* Menighed, og det maa virkelig til Verdens Ende blive derved, at den forkynder ikke sine egne Dyder, men Hans, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys, saa vi maae altid være beredte paa at høre af den Verden, som kun elsker sit Eget, at vi er ligegyldige ved den menneskelige Dyd, siden vi sjelden tale derom, og naar vi nævner den, næsten altid lægger til, at den er igunden ikke værd at nævne.

Men ligesaa vist, som dette er, ligesaa vist er det paa den anden Side, at de sande Christnes Liv i denne Verden altid har været og altid maa være i det mindste langt dydigere end deres, som forkynde og ophøie deres egne Dyder, thi det er som Herren siger, at uden vor Retfærdighed overgaaer de Skriftkloges og Pharisæernes, da kommer vi ikke i Himmeriges Rige, og den samme Apostel som byder os kun forkynde *Hans Dyder*, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys, han indskærper os strax derpaa, at vi

endelig maae opføre os smukt mellem Hedningerne, saa de, der bagtale os som Misdædere kan, ved at betragte vore gode Gierninger, komme til at

4de Søndag efter Trinitatis 1846

prise Gud paa Besøgelsens Dag.

Sagen er da den, at vi som Christne skal ikke blot med Læberne men i Gierning og Sandhed forkynde Hans Dyder, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys, altsaa vise Verden Vorherres Jesu Christi gode Gierninger ligesom han forstum vist[e] den sin Faders, vise Verden, at naar man i Sandhed troer paa Jesus Christus, da øver man Dyden i Hans Navn og ved Hans Kraft som udretter i os baade at ville og fuldføre, saa naar man ikke gierne taler derom, er det kun dels fordi det dog aldrig er, som det skulde være og dels fordi Erfaring lærer, det nytter aldrig at sige til visne Træer, at de skal blomstre at bære Frugt, men at det tvertimod skader meget, at indbilde Folk, de uden Tro paa *Jesus Christus* kan i Sandhed blive dydige og Gud velbehagelige, da dog, som Herren siger, et slet Træ ligesaa lidt kan bære gode som et godt Træ kan bære slette Frugter, og det er umueligt at plukke Vindruer af Torne eller Figen af Tidsler.

Saaledes har der været og er vist endnu Mange, som i Anledning af Dagens Evangelium anstrænger sig for at vise, det er godt at være barmhjertig og mild, forsonlig og gavmild, og meget slemt at see Skæven i sin Broders Øie, men ikke blive Bjelken vaer i sit eget; men hvad nytter saa det at bevise hvad igrunden intet Menneske tvivler om? kan man derved selv med den bedste Villie, faae de Dyder, som prises og udrydde de Udyder som lastes? Vi veed, at al Erfaring svarer nei, eller vi veed dog, om vi nogensinde prøvede paa selv at forbedre vort Hjerter, at det er umueligt.

4de Søndag efter Trinitatis 1846

Ch. V. det er den sædvanlige Bebreidelse, man gjør os, som virkelig forkynde Evangelium om Syndernes Forladelse og det evige Liv i *Christo Jesu* vor Herre, at vi er ikke som han, der baade i Dagens Evangelium og ellers saa tit alvorlig formanede sine Tilhørere til Barmhjertighed og Mildhed, Gavnildhed og Overbærenhed og alle Dyder, og advarede dem mod Hykleri, Haardhed, Gierrighed, Egenkiærlighed og alle Laster, og Bebreidelsen har saameget Skin af Sandhed, at vi nødvendig maae forsvare os imod den.

Vil vi imidlertid blive Sandheden troe, da maae vi begynde med at indrømme, det er ganske rigtig, at vi er i ingen Henseende, altsaa ikke heller i Ordets forkyndelse, som Vorherre Jesus Christus, thi, som Herren siger i Dagens Evangelium, kun den fuldkomne Disipel er som hans Mester, og vi er ikke fuldkomne, det siger selv Apostelen *Paulus*, han var ikke, og vi maatte dog kalde det store Ting, om vi lignede ham ligesaa meget, som han lignede vor fælles Herre og Mester.

Men naar vi for Alvor har gjort denne Bekiendelse og tilføiet det ligesaa oprigtige Ønske og velgrundede Haab, at vi efterhaanden maae blive Herren og Apostler[ne], Mesteren og Hans første Disipler langt ligere end vi er nu, baade i Ord og Gierning, da lægge vi frimodig til, at det Verden savner hos os og forlanger af os, det kan vi ikke tjene den med, thi det er ingeniunde hvad vor Mester enten har lært os eller givet os Exempel paa, men tvertimod hvad han baade ved Lærdom og Exempel har advaret os imod, thi det er at træde i Pharisæernes og de Skriftkloges Fodspor, som enten oprettede en egen Retfærdighed, der lignede en kalket Grav, eller bandt svare Byrder til Andre, som de selv ikke rørde med en Finger.

4de Søndag efter Trinitatis 1846

Ja m. V. vi veed saaledes, der har været Mange og er vel saa endnu, som i Anledning af Dagens Evangelium indskærper deres Tilhørere enten Barmhjertighed, eller Gavnildhed, eller Overbærelse og Forsonlighed, eller strængt Regnskab med sig selv, eller alle disse Ting tilhobe, som om man blot behøvede at ville, for at gjøre det Altsammen,

og de maae da enten blot holde sig til det Udvotes, til Skinnet af Dyderne, eller de binde svare Byrder til Andre, som de selv hverken kan eller vil røre med en Finger; thi kan vel noget Menneske bedre sætte en Alen til sin indvotes end til sin udvotes Vext, om han end bekymrer sig derfor, kan noget Menneske selv gjøre sig det mindste renere, mildere og kiærligere af Hjertelag end han er? Vi veed alle, han kan ikke, og hvad er det andet end Ordgyderi med alle Lovtalerne derover og Opmuntringerne dertil, eller er det ikke Herrens Ord: lad Træet være godt, da bærer det god Frugt, thi et godt Træ kan ligesaa lidt bære slette Frugter, som et slet Træ kan bære Gode, og man kan ikke plukke Vindruer af Torne eller Figen af Tidsler.

Altsaa, deri kan vi ikke tjene Verden, enten at indbilde vore Tilhørere, de er dydige og retfærdige for Gud, naar de kun kan bringe det til at ansees derfor af Menneskene, eller at fordømme dem med den usandfærdige Paastand, at naar de kun vil, kan de selv gjøre Guds Gierning: skabe sig et reent Hjerte og fornye Jordens Skikkelse hos sig efter Hans Billede, som skabde dem.

Nei, ingen af Delene kan vi, som Vorherres Jesu Christi troe Tjenere gjøre, men hvad vi med Guds Hjelp kan og altid skal blive dygtigere til, det er at følge Apostelen Peders Forman[in]g til at forkynde Hans Dyder, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys, og jo bedre vi gjør det, des roligere kan

4de Søndag efter Trinitatis 1846

vi høre paa Verdens Bebreidelser for at vi glemme Dyden over Troen, thi derved skal det bestandig blive klarere at Troen paa Vorherre Jesus Christus er den største Dyd og den bedste Gierning under Solen, som Herren selv har sagt, thi da de spurgde ham: hvad skal vi gjøre for at arbeide paa Guds Gierninger, da svarede Herren: dette er Guds-Gierningen, at I troe paa ham, som Gud udsendte.

Ja m. V. det følger af sig selv, at naar Christendommen skal være sand, da maa Jesus Christus være Alt hvad han giver sig ud for, og holde Alt hvad han har lovet, og naar saa er, da kan det umuelig være nogen Feil, men maa være et stort Fortrin, at vi forkynde ikke vore egne men hans Dyder, thi har han Ret, da er han den eneste ret dydige

Mand, Solen har beskinnet, den eneste Retfærdige, som blev i Faderens Kiærlighed og holdt Hans Befalinger, og da er det den eneste Maade hvorpaa vi kan blive dydige, at vi retfærdiggjøres ved Troen paa ham, at han borttager vore Synder og forplanter sine Dyder paa os.

Det giælder altsaa kun om, at der er Sandhed, Aand og Liv i vor Forkyndelse

4de Søndag efter Trinitatis 1846

af Hans Dyder, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys; det forunderlige Lys, hvori vi seer, at netop fordi Gud er retfærdig, kan intet Kiød retfærdiggjøres af Lovens Gierninger men kun af Troen paa Vorherre Jesus Christus.

Der er nemlig ogsaa en usand, aandløs og livløs Forkyndelse af Jesu Christi Dyder, som vi maae vogte os for, og Forskiellen mellem den og den sande, aandelige og levende Forkyndelse er det, Herren indskærper i Dagens Evangelium og ret udtrykkelig med de første Ord: værer barmhjertige, ligesom eders Fader er barmhjertig!

Ja m. V. disse Herrens Ord: værer barmhjertige, ligesom eders Fader er barmhjertig, dem forstaaer Ingen uden de sande Christne, som af Hjertet troe paa Jesus Christus, og hvor disse Ord ikke gaae i Opfyldelse, der forkyndes heller ikke i Sandhed hans Dyder, som kaldte os fra Mørket til sit underlige Lys!

Herren siger nemlig ikke værer barmhjertige som man i Verden pleier at være barmhjertige, eller som I selv synes, men som eders

4de Søndag efter Trinitatis 1846

Fader er barmhjertig, og dermed menes jo vor himmelske Fader, men hvor barmhjertig Han er og hvordan Han er barmhjertig, det veed jo Ingen, uden hvem der troer paa Jesus Christus, i hvem Faderen har aabenbaret den Barmhjertighed, hvorpaa Han er rig

formedelst sin store Kiærlighed, og hvordan Faderen kan være saa barmhjertig uden noget Øieblik at glemme sin Retfærdighed og Hellighed, det forstaaer vi kun i samme Grad, som vi kommer til at ligne Ham, og blive barmhjertige, ligesom Han er barmhjertig. Naar vi imidlertid troe paa Jesus Christus og have Billedet af ham, hans Liv og Dagværk stadig for Øie, da seer vi et Menneske, der er barmhjertig ligesom den Himmelske Fader, og da seer vi en paa Jorden mageløs Barmhjertighed sammensmeltet med en ligesaa mageløs Retfærdighed, saa vi kan aldrig noksom prise hans Dyder, som kaldte os fra Mørke til sit underlige Lys, og naar han siger til sine Troende: værer ligesaa og ligesaadan barmhjertige! da er det ikke et Lovens Bud, men en evangelisk

4de Søndag efter Trinitatis 1846

Velsignelse, hvormed han gør dem himmelsk Barmhjertige, naar de har Lyst til at være det, thi det var Lønnen, Han forlangde og fik af sin Himmelske Fader, for sin dybe Fornedrelse og Lydighed til Døden, Døden paa Korset, at Han skulde være i Sine og de i Ham, saa de blev alle eet med ham, ligesom han er evig Eet med sin Himmelske Fader!

Det er altsaa Løsningen paa den store Gaade: Retfærdiggjørelsen og Saliggjørelsen af Vorherres Jesu Christi Tro, at de som af Hjertet troe paa ham, de blive barmhjertige ligesom den Himmelske Fader er barmhjertig, og besidde med det Samme alle sande Dyder: baade Retfærdighed og Billighed, Forsonlighed Gavmildhed og Ydmyghed i Christo Jesu. Amen!